

Van Zuylen van Nievelt

Uit Wikipedia, de vrije encyclopedie

Van Zuylen van Nievelt is een tak van het oud adellijk geslacht Van Zuylen. De tak is ontstaan in de regio Utrecht. In de 17e eeuw is er van dit adellijk huis ook een tak ontstaan in de Zuidelijke Nederlanden, deze is tot op heden aanwezig onder de naam **Van Zuylen van Nyevelt** (niet te verwarren met de familie Van Zuylen van Nijevelt, die niet verwant is).

Inhoud

- 1 Geschiedenis
- 2 Noord-Nederlandse tak
  - 2.1 Geschiedenis
  - 2.2 Adelsbevestiging
  - 2.3 Politieke overtuiging
  - 2.4 Bekende telgen
  - 2.5 Genealogie
- 3 Zuid-Nederlandse tak
  - 3.1 Geschiedenis
  - 3.2 Adelsbevestiging
  - 3.3 De post
  - 3.4 Guido Gezelle en de van Zuy lens
  - 3.5 Genealogie
- 4 Beierse tak
  - 4.1 Geschiedenis
  - 4.2 Adelsbevestiging
  - 4.3 Genealogie
- 5 Heraldiek
- 6 Het familiepact
- 7 Andere naamdragers
- 8 Literatuur
  - 8.1 Algemeen
  - 8.2 Nederlandse tak
  - 8.3 Zuid-Nederlandse tak
  - 8.4 Beierse tak
- 9 Externe link

Wapen van de familie Van Zuylen van Nievelt

Geschiedenis

Het geslacht Van Zuylen vindt zijn oorsprong in het graafschap Kleef. Zijn naam is ontleend aan het dorpje *Sulen* (ook: *Soelen*, *Zoelen* of *Zuilen*) nabij het huidige Praest, dat destijds was gelegen tussen de stadjes Emmerik en Rees. Sulen wordt voor het eerst in een document vernoemd in 1107 en vermeld als eigendom van de abdij van Sint-Amandus. Tijdens de twaalfde eeuw was de familie in dienst van de graven van Kleef.

Tijdens de tweede helft van de dertiende eeuw werd Sulen volledig verwoest door een overstroming. Hierdoor trokken de heren van Sulen acht kilometer in noordelijke richting en bouwden er het slot Anholt. Hier ontstond een van de eerste aftakkingen die Van Zuylen tot Anholt ging heten. De familie was eigenaar van het slot in de periode 1234 - 1402.

Andere familieleden vestigden zich in Utrecht. De oudst bekende voorouder aldaar was ridder Steven van Zulen. De familie stelde zich in dienst van de bisschop en interesseerde zich daarnaast actief in het inpolderen en droogleggen van moerassen in de streek van de Vecht en in de Langbroekerwetering. De investeringen waren winstgevend en de van Zuy lens werden gefortuneerd. Al snel lieten de ze kasteel Zuylen bouwen, waar zij tot 1422 de eigenaar van waren. Vanaf 1327 tot in het midden van de zestiende eeuw werd het ambt van hofmaarschalk van de Utrechtse bisschop onafgebroken door een Van Zuylen uitgeoefend. Vanaf de vijftiende eeuw was er bijna altijd een Van Zuylen betrokken bij het stadsbestuur van Utrecht, als "oudman", raadslid, wethouder of burgemeester.

Huwelijkspolitiek betekende grotere rijkdom en toenemende macht voor de familie. Ze bestond weldra uit niet minder dan vijftien verschillende takken. Zo ontstond een hechte clan van familieleden die elkaar politiek en sociaal ondersteunden. Naast het kasteel van Zuylen aan de Vecht, bezaten familieleden onder meer de domeinen en kastelen Abcoude, Beverweerd, Blikkenburg, De Haar, Duurstede, Geerstein, Harmelen, Natewisch, Nijevelt, Zuilenburg en Zuylenstein.

Noord-Nederlandse tak

Geschiedenis

In 1311 gaf het kapittel van Sint-Jan 26 morgen land bij het huis te Nijevelt in pacht aan ridder Steven van Zuylen en zijn vrouw Mabelia. Aan dit goed is de toevoeging Nijevelt ontleend. Dit werd een van de grootste takken die in rechte lijn afstamden van de stamvader van het geslacht. In de 19e eeuw werd de Noord-Nederlandse tak omschreven als 'Van Zuylen van Nievelt', naar de enige tak die toen nog nakomelingen had. Deze familie werd benoemd in de Geldersche ridderschap in 1814 en erkend als baron in 1822.

Veel van de leden van deze familie woonden in Barneveld en lieten daar kasteel de Schaffelaar bouwen.

De laatste naamdragers overleden in 1881 en de laatste naamdraagster in 1947.

Adelsbevestiging

Wapen Van Zuylen in het wapenboek Gelre

"Bij besl. van den Souvereinen Vorst d.d. 28 Aug. 1814, " 14 werden Jasper Hendrik van Zuylen van Nievelt, heer van den Brieller en Glinthorst en Coenraad Jan van Zuylen van Nievelt benoemd in de Ridderschap van Gelderland. Bij K.B. d.d. 23 Sept. 1822, no 119 werd voor hen en hun wettige afstammelingen erkend de hun van ouds competeerende titel van baron."^[1]

Politieke overtuiging

Over het algemeen vormde het geslacht één front wat betreft haar politieke overtuiging. Over het algemeen stonden de Van Zuilens achter de bisschoppen en het bisdom, maar soms spanden zij samen met de Graven van Holland.

In 1267 werd Jan van Nassau tot bisschop gekozen. Jan was verwant aan de Graven van Gelre, die op deze manier probeerden meer invloed te krijgen in het Sticht. In deze periode zag men juist dat de grote steden steeds meer los wilden komen van de landadel en soeverein besluiten wilden maken. De Heren van Amstel en Woerden waren tegen Jan van Nassau. Bij dit conflict maakten de Van Zuilens verschillende keuzes. Zweder van Zuylen van Abcoude stond aan de kant van de Van Amstels en Steven en Frederik van Zuilen vochten aan de kant van Jan van Nassau. De laatst twee genoemden sneuvelde tijdens de strijd.

Hoekse en Kabeljauwse twisten

Het conflict ontstond in de tweede helft van de 14e eeuw, doordat het gewest Holland in buitenlandse handen dreigde te vallen. De Hoeksen waren hier tegen en wilden dit door middel van een staatsgreep voorkomen.

- Van Zuylen van Abcoude behoorde tot de Kabeljauwsen, zij waren verwant aan de Heren van Arkel.
- over Van Zuylen van Anholt is niet veel bekend. De familie was verwant met de Heren van Borssele die tot de Kabeljauwsen behoorden.
- de Van Zuylen van Nievelts sloten het verbond Van Zuylen waarin de verschillende bloedverwanten uit het geslacht, zich verenigden tegen bisschop David van Bourgondië. Meerdere kastelen van deze tak werden veroverd, geplunderd of in brand gestoken. Ze waren echter wel verwant aan de Heren van Heemskerck die Kabeljauws waren.
- Van Zuylen van Natewisch was een tak die eerst Hoeks was en dan ook nauwe banden had met andere Hoeksgezinden zoals de graven van Culemborg en Heren van Cats (die verwant waren aan alle Van Zuilens), de heren van Montfoort en de Zoudenbalchs. Later liep Johan van Zuylen van Natewisch over naar de Kabeljauwsen en werd verbannen uit de stad Utrecht.

Heeckerens en Bronckhorsten Het conflict ontstond eveneens in de tweede helft van de 14e eeuw doordat er onenigheid ontstond over wie de graaf van Gelre moest opvolgen.

- De van Zuylen van Anholt behoorden tot de van Bronckhorsten, doordat een lid was getrouwd met een kleindochter van Willem van Bronckhorst-Reckheim.

Bekende telgen

- Thidericus de Sulen, drost van Bredevoort in 1332
- Hendrik van Zuylen van Nijevelt (ca. 1440-1483), Hoeks veldheer.
- Willem van Zuylen van Nijevelt (?-1543), Nederlands schrijver.

Genealogie

- Rutger van Xanten, verkocht in 1153 het allodium Xanten aan het stift Xanten. Verder bevestigde de aartsbisschop van Keulen, Arnoldus II, in dat jaar dat Rutger van Xanten en zijn vrouw Adeleide en haar broers Elrich en Thiedrich het goed Sulen als bruidsschat hadden gekregen.^[2]
  - Gerard van Zuylen en Aleid Nn, die in 1159 met hun zonen een schenking aan het stift Xanten bevestigden.
    - Steven I van Sulen van Anholt** (17 oktober 1125 - 10 juni 1209), heer van Anholt, was in 1200 aanwezig op de inwijding van het klooster van Betlehem in Doetinchem.^[3]
      - Diederik van Zuylen
      - Steven II van Sulen van Anholt, heer van Anholt, Swesereng en Westbrouck (1181-1249), was scheidsrechter in het geschil tussen de graaf van Kleef, de aartsbisschop van Keulen en de hertog van Luxemburg in 1217, wat resulteerde in het verdrag van Keulen (juni 1231), trouwde met Henrica van Abcoude
        - Ava van Sulen van Anholt (1200-13 augustus 1263), trouwt met Steven van Beusichem, heer van Beusichem, ridder, ministerialis van de bisschop van Utrecht (1228) en grootvader van Hubert I van Culemborg.
      - Gijsbrecht I (Gijsbert) van Zuylen van Abcoude**, heer van Abcoude, Zuilenburg en Natewisch, schout van Jutphaas, stamvader van de tak Van Zuylen van Abcoude.
        - Zweder I van Zuylen van Abcoude, heer van Abcoude en Duurstede, startte waarschijnlijk met de bouw van kasteel Duurstede, trouwt met zijn nicht Petronella van Beusichem, dochter van Steven van Beusichem en Ava van Sulen van Anholt.
          - Gijsbrecht (Gijsbert) II van Zuylen van Abcoude, heer van Abcoude en Wijk bij Duurstede, geeft Wijk (bij Duurstede) in 1288 stadsrechten.
            - Agnes Pieternel van Zuylen van Abcoude (1280-1306), trouwt met haar achterneef Jan I van Culemborg, heer van Culemborg, Maurik en erfschenker van Utrecht. Hij was een zoon van Hubert I van Culemborg en Margaretha van Arkel, dochter van Jan I van Arkel.
            - Zweder II van Zuylen van Abcoude (1307-1347), heer van Abcoude en Wijk bij Duurstede, liet in Wijk een kerk bouwen en begon aan de bouw van stadsmuren en poorten. Hij trouwde met Mabelia van Arkel, dochter van Jan II van Arkel en Bertroua van Sterkenborg, door het huwelijk werden de banden met bisschop Jan van Arkel gesterkt.
              - Gijsbrecht (Gijsbert) III van Zuylen van Abcoude, heer van Abcoude en Wijk bij Duurstede
                - Willem van Zuylen van Abcoude, heer van Abcoude en Wijk bij Duurstede. Stierf kinderloos waarop zijn eigendommen overgingen op zijn neefje Jacob.
                - Zweder III van Zuylen van Abcoude (1350-1400), heer van Gaasbeek, Putten en Strijen. Hij was een tegenstander van Everaard t'Serclaes.
                  - Jacob van Gaesbeke (1390-1459), was heer van Gaasbeek, Abcoude, Putten, Strijen en Coelhorst. Tevens was hij stadhouder van Holland, erfmaarschalk van Henegouwen en een van de rijkste edelen van de vroege 15e eeuw in Holland en Brabant.
                  - Jolanda van Zuylen van Abcoude (?-1443), trouwt met haar bet-achterneef Hubert III van Culemborg, heer van Culemborg, ambtsman van Zaltbommel, de Bommeler- en Tielerwaard, Beesd, Rhenoy en Heerwaarden en ook drost en rentmeester van het land van der Lede en Schoonrewoerd en kastelein van Leerdam.
          - Wouter van Zuylen van Natewisch** (1310-1360), heer van Zuylenstein, Heulestein en Natewisch, knaap (1323), ridder (1344), trouwt (1) met zijn nicht Christina van Beusichem, dochter van Steven van Beusichem en Ava van Sulen van Anholt, trouwt (2) met Hadewich van Montfoort, vrouwe van IJzendoorn en Heulestein, dochter van Roelof de Rover van Montfoort

en Ada van Bentheim.^[4]

- Jan Wouters van Zuylen van Natewisch (1350-1417), heer van Zuijlensteijn, Heulestein en de Natewisch, ridder, door het kapittel van St. Jan beleend met de tienden van Achttienhoven en later Barneveld, getrouwd met Oeda van Broeckhuijsen.
  - Gerrit van Zuylen van Natewisch, heer van Zuijlensteijn en Natewisch, ridder, getrouwd met Foyse Porth.
    - Johan van Zuylen van Natewisch (?-1497), Hoeks, zwoer op 09 april 1456 trouw aan Gijsbrecht van Brederode en liep datzelfde jaar nog over naar bisschop David van Bourgondië, van wie hij raad werd. Door dit verraad werd hij verbannen uit de stad Utrecht.
      - Geertruid van Zuylen van Natewisch (voor 1445 - Utrecht, 1518), gehuwd met Gerrit Zoudenbalch (1431-1483), zoon van Hubrecht II Zoudenbalch en Waltera Evertsdr Schouten.
      - Hendrick van Zuylen van Natewisch, heer van Natewisch, gehuwd met Lutgarde van Wese.
      - Wouter van Zuijlen van Natewisch, heer van Zuilestein (1497), verkoopt huis Zuilestein op 31-12-1502.
- **Steven III van Zuylen van Anholt**, heer van Sulen en Anholt.
  - Steven IV van Zuylen van Anholt (?-1299), heer van Zuylen (1278) en Anholt, getrouwd met Hadewich von Wiltenburg.
    - Johan (Jan) van Zuylen van Anholt, heer van Zuylen (1294-1317), Anholt en Hardenberg.
      - Steven V van Zuylen van Anholt, heer van Zwesereng, Zuylen (1325), Westbroek en Anholt, getrouwd met Bertha van Dale dochter van Otto Graaf van Dale, heer van Diepenheim en Kunigunde van Bronckhorst.
        - Agnes van Zuylen van Anholt (1260-1297), trouwt met Egbert I van Almelo, ridder en heer van Almelo.
        - Diederik van Zuylen van Anholt (?-1364), heer van Zwesereng, Zuylen, Westbroek, Anholt, Hardenberg en kastelein van Aspel, getrouwd met Margareta van Baer.
          - Steven van Zuylen van Anholt, heer van Zwesereng, Zuylen (1366-1373), Westbroek en Anholt.
            - Frederik van Zuylen van Anholt (?-1380), heer van Zwesereng, Zuylen (1373-1380), Westbroek en Anholt. Stierf kinderloos in 1380 waardoor Zwesereng, Zuylen en Westbroek in handen kwamen van zijn zwager Frank van Borssele, slot Anholt kwam in handen van zijn zwager Herman van Gemen.^{[5][6]}
            - Alienora van Zuylen trouwde met Frank van Borssele
            - Herburga van Zuylen-Anholt trouwde Herman van Gemen. Dochter Margriet van Ghemen, erfdochter van Anholt trouwde met Gijsbert van Bronckhorst
  - **Frederik (Dirk) van Zuylen van Vecht** (?-1282), ridder, nam deel in februari 1235 aan het toernooi in Haarlem georganiseerd door Willem II bij zijn installatie tot graaf van Holland. Hij werd door Floris V tot ridder in de orde van St. Jacob geslagen. Streed aan de kant van de bisschop van Utrecht in den slag te Zwesereng in 1282, waar hij sneuvelde.
    - Steven van Zuylen van Vecht, heer van Hoevelaken en Schalkwijk, ridder, burgemeester en overste oudeman van de stad Utrecht 1312 en 1318, rentmeester van deze zijde van de IJssel in 1325, maarschalk in 1326 en raad van den Bisschop van Utrecht Jan van Diest, getrouwd met Mabilia.
      - **Jacob van Zuylen van Nijevelt**, ook genaamd Van Vecht, heer van Hoevelaken en Nijenveld (1311), schildknaap in 1311, kastelein op Stoutenburg in 1343, ridder in 1346 en raad van de bisschop van Utrecht. Hij trouwde achtereenvolgens zijn nicht Christina van Zuylen van Nyevelt (van toen af nam hij die naam aan) en Elisabeth Uten Ham.
        - Steven van Zuylen van Nyevelt, heer van Hoevelaken en Nijenveld (1355), schildknaap in 1348, ridder in 1356, maarschalk van Eemland in 1358 en 1379, maarschalk van het Sticht in 1364 en 1394, raadsheer van de bisschop van Utrecht in 1394. Werd in 1356 in zijn kasteel Nyevelt belegerd door Jan van Egmond, in dienst van de graaf van Holland. Na een hardnekkige verdediging moest hij zich op 22 mei overgeven, waarna het kasteel geplunderd en verbrand werd. Hij was getrouwd met Agnes van Heemskerke.
          - Jacob van Zuylen van Nijeveld, heer van Hoevelaken (1402), Nijeveld (1403) en Geerestein (1417) (?-1418), lid van de ridderschap van Utrecht, kastelein op Stoutenburg in 1393, maarschalk van Amersfoort en Eemland in 1396, raadsheer van de bisschop van Utrecht tussen 1397 en 1414; trouwde met Elisabeth van Nijerode, dochter van Gijsbrecht II van Nijenrode, heer van Nijenrode, ondertekenaar van de Kabeljauwse verbondsakte en Belia van Arkel van Leyenburg.^[7]
            - Hendrik van Zuylen-Nyevelt (ca. 1390-ca. 1434) trouwde 1410 Catharina van Vianen van Beverweerd (1390-1453)
              - Gerard van Zuylen-Nyevelt (1420-) trouwde met Margaretha van Eversdijck (1430-)
                - Adriana van Zuylen-Nyevelt (1450-) trouwde 1480 met Dirk Oem van Wijngaarden (1450-)
            - Gijsberta van Zuylen van Nijeveld (?-1468), trouwt met Gerard van Culemborg (1381-1466), heer van Maurik en Geerestein, zoon van Gerard I van Culemborg, heer van Culemborg, Werth en Wertherburg en van de Lek.
            - Steven van Zuijlen van Nievelt, burgemeester van Utrecht, (ca. 1400-) trouwde met Elisabeth van Oij (ca. 1404)
              - Jacob van Zuijlen van Nievelt, heer van Hoevelaken, (ca. 1432-) trouwde ca. 1457 met Oda van Montfoort (ca. 1436-)
                - Steven van Zuijlen van Nievelt (ca. 1476-)
              - Elisabeth van Zuijlen van Nievelt (ca. 1436-), trouwde ca. 1475 met Dirk van Zuijlen, ridder, (Willige Langerak, ca. 1435-)
                - Steven van Zuijlen, heer van Zevenden en de Haer, (Utrecht, ca. 1476-voor 17 mei 1555)
      - Willem van Zuylen van Nijeveld (?-1430), raad, schepen en burgemeester van Utrecht in de periode 1416-1423. Hij was ook maarschal van Wijk-Duurstede. Hij was getrouwd met Beatrix van Amstel van Mynden.
        - Frederik van Zuylen van Nyevelt, kastelein en gouverneur op Vreeland. Hij was getrouwd met Diederica van Maarsssen.
          - Steven van Zuylen (1441-1529) was getrouwd met Helwig van Acquoi. Hij was drossaard van het graafschap Leerdam, dijkgraaf van de baronie Acquoi en stadhouder van de heerlijkheid Schoonderweert.
            - Frederic van Zuylen (1485-?) was getrouwd met Lucia van Buchel en vervolgens

Wapen Wapenschild van Zweder III van Abcoude en Jacob van Gaesbeke (1. Zuylen 2. Gaasbeek 3. Putten 4. Strijen)

met Cornelia van Asperen van Vuren.

- Steven van Zuylen (1530-1596), trouwde met Cornelia van Oostrum en Johanna van Ermel.
  - Willem van Zuylen van Nyevelt (1563-1639), heer van Snaefburg, trouwde met Maria van de Vyvere en met Wilhelmina van Riebeke.
    - Pieter-Frederic van Zuylen van Nyevelt (Maarssen 1604-1691), verhuisd naar de Zuidelijke-Nederlanden waar een nieuwe tak ontstond.
- Willem van Zuylen van Nyevelt (?-1484), Lid van de Ridderschap van Utrecht.
- Frederik van Zuylen van Nyevelt, heer van 's-Heeraartsberg, Berkenwoude en van Bergambacht.
  - Job van Zuylen van Nyevelt, Lid in de Ridderschap van Utrecht, schepen, raad en weesmeester van Amersfoort in de periode 1549-1563.
    - Frederik van Zuylen van Nyevelt (1544-1572), maarschalk op kasteel Ter Eem en later kapitein.
      - Frederik van Zuylen van Nyevelt, geërfde op de Veluwe, kapitein van een compagnie voetknechten in 1592, edelman in de compagnie van Jhr. Arent van Groeneveh in 1596, maarschalk van het Overkwartier van het Sticht in 1595.
        - Frederik van Zuylen van Nyevelt (1600-1671), Lid van de Veluwse Ridderschap in 1660, ambtsjonker van Doornspijk en burgemeester van Harderwijk.
          - Philip van Zuylen van Nievelt(1635-?), student te Harderwijk in 1659, verwalter-landdrost van de Veluwe in 1699.
            - Gerrit Willem van Zuylen van Nievelt (?-1720), heer van Schouwenburg, ambtsjonker van Doornspijk 1710, luitenant-kolonel
              - Coenraad Jan van Zuylen van Nievelt (1716-1767), heer van Glinthorst en Velthuysen, lid van de Veluwse Ridderschap in 1738, ambtsjonker van Barneveld in 1738, van Rheden in 1760, gecommitteerde in de Admiraliteit in de Mare, Amsterdam en van West-Friesland, burgemeester van Arnhem, 1751-1762, gecommitteerde in de Staten-Generaal
                - Jasper Hendrik van Zuylen van Nievelt (1751-1828), heer van Glinthorst, den Brieller en Schaffelaar, Ambtsjonker van Barneveld, maire aldaar, representant van Gelderland.
                - Gerard Willem van Zuylen van Nievelt, heer van Dorth 1787- (1756-1813). Hij was achtereenvolgens getrouwd met Jacoba van Lynden, Anna-Maria Romp en Christina van Lennep.
                  - Coenraad Jan van Zuylen van Nievelt, heer van Glinthorst en Den Brieller (1779-1837). Hij was getrouwd met Clementia van der Nieuwpoort en ze hadden tien kinderen.
                    - Gerrit Willem van Zuylen van Nievelt (1807-1881), lid van de gedeputeerde staten van Gelderland, burgemeester van Barneveld van 1837 tot 1841, was getrouwd met barones Catharina van Haersolte.
                      - Louise Marie Clemence van Zuylen van Nievelt (1858-1947), laatste van haar geslacht, gehuwd met mr. Alexander

Adriaan
baron van
Nagell
(1859-1921),
broer van
A.W.J.J.
baron van
Nagell
(1851-1936)

- Jasper Hendrik van Zuylen van Nievelt (1808-1877), heer van Schaffelaar 1828, lid provinciale staten van Gelderland, was getrouwd met Jeanne Cornélie barones van Tuyl van Serooskerken.
  - Johanna Magdalena Cornelia van Zuylen van Nievelt, vrouwe van Schaffelaar (1856-1934), was gehuwd met Anne Willem Jacob Joost baron van Nagell (1851-1936), burgemeester van Barneveld
- Theodoor Willem van Zuylen van Nievelt (1813-1881), bestuurder en politicus, was getrouwd met Marie van Brakell tot den Brakell

Zuid-Nederlandse tak

Geschiedenis

De Belgische tak van het geslacht Van Zuylen van Nievelt, is genaamd Van Zuylen van Nijevelt of van Nyevelt. De afsplitsing ontstond toen Pieter-Frederic van Zuylen (1604-1691), in de Zuidelijke-Nederlanden trouwde en daar ging wonen. De verhuizing had hoofdzakelijk te maken met de wil om trouw te blijven aan de katholieke godsdienst.

Van alle tot de adel verheven familieleden, heeft alleen de lijn van Jean-Jacques van Zuylen zich tot op heden in mannelijke lijn voortgeplant.

Kasteel De Haar, gelegen in Haarzuilens, werd vanaf 1801 steeds geërfd door de eerstgeboren zoon in de oudste Belgische familietak. Deze tak werd 'Van Zuylen van Nyevelt van de Haar' genoemd en stierf in 2011 uit in mannelijke lijn.

Adelsbevestiging

- Bij KB van 14 april 1816, nr. 281, werd Jean Jacques Ghislain van Zuylen van Nyevelt benoemd in de ridderschap van West-Vlaanderen met de titel van baron.
- Bij KB van 3 september 1827, nr. 135, werden Johan Baptista Ghislain Anselme (1755-1837) en Marie Dominique François van Zuylen van Nyevelt (1769-1847) erkend met de titel van baron.
- Bij KB van 3 augustus 1828, nr. 8, werden de zonen van wijlen Joseph Ghislain van Zuylen van Nyevelt (1761-1824), namelijk Johannes Josephus Augustus Ghislain (1802-1883), Guido Joseph Marie Ghislain (1809-1852) en Fredericus *Stephanus* (Etienne Joseph Ghislain) van Zuylen van Nyevelt (1814-1881) erkend met de titel van baron.^[8]

Deze familieleden werden aldus erfelijk opgenomen in de adelstand van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden. Doordat ze in België gevestigd waren, gingen ze na 1830 tot de Belgische adel behoren.

Onder het Koninkrijk België kwamen daar nog bij:

- Koninklijk Besluit van 29 november 1855: de zonen van André-Patrice van Zuylen van Nyevelt (1772-1849), met name Jean-Jacques (1801-1875) en André (1805-1882).

De post

De posterijen brachten de familie van Zuylen naar Brugge. De post was onder het Ancien regime een privébedrijf dat voor wat betreft de Duits-Oostenrijkse gebieden, met inbegrip van de Zuidelijke Nederlanden het monopolie was van de adellijke familie Thurn und Taxis, die er een merkwaardig en winstgevend bedrijf van maakte. De directeurs die ze, per gebied, als hun exclusieve vertegenwoordigers aanstelden, werden eveneens welvarend. Ze bestuurden een uitgebreid netwerk van plaatselijke vertegenwoordigers in de ganse provincie. Weldra behoorden ze tot de prominente plaatselijke adel van hun werkgebied. Het verliet niet anders met de van Zuylen in Brugge. Waren opeenvolgend postmeester:

- Pieter Andries van Zuylen van Nyevelt (1649-1698)
  - Jacques-Rodolphe van Zuylen van Nyevelt (1691-1752) die schepen werd van Brugge, vervolgens schepen van het Brugse Vrije en afgevaardigde bij de Staten van Vlaanderen
    - Jean-Bernard van Zuylen van Nyevelt (1721-1791) die eerste schepen werd van de stad Brugge
      - (Jean-Baptiste van Zuylen van Nyevelt) (1755-1837) werd geen postmeester, maar zijn zoon wel.
        - Albert van Zuylen van Nyevelt (1791-1841) was postmeester in Brugge en in Ieper
      - Marie-Dominique van Zuylen van Nyevelt (1769-1846) was de laatste postmeester onder het Ancien Regime en bleef dit ook nog na de revoluties.
        - Auguste van Zuylen van Nyevelt (1801-1846) volgde zijn vader als postmeester op in Brugge en in Ieper. Hij sloot de rij van de Van Zuylen die in het postwezen actief waren geweest. Na de revoluties was het directeurschap van de posterijen een ambtelijke functie geworden en niet meer de bron van aanzienlijke inkomsten.

Guido Gezelle en de van Zuylen

Guido Gezelle had regelmatige contacten met leden van de familie van Zuylen van Nyevelt. Hij werd geboren op de kleine hoeve in de Rolweg die eigendom was van het echtpaar Theodore van de Walle (1780-1848) en Isabelle van Zuylen van Nyevelt (1796-1889).

Zijn ouders kozen voor hem de jonge Guy van Zuylen van Nyevelt, neef van de huisbazen, als peter.

In 1861 schreef Gezelle een lang huldedicht aan *Zuster Philomena, baronesse van Zuylen van Nyevelt*. Anne van Zuylen van Nyevelt (1806-1885) was in 1836 als een van de eerste toegetreden tot de door Charles Carton gestichte zustercongregatie, voor de opvoeding en opleiding van dove en stomme kinderen.^[9]

In 1864 schreef hij een lang huldedicht ter ere van de broer van zuster Philomene, kanunnik François van Zuylen van Nyevelt (1800-1883) bij de viering van zijn zilveren jubileum als pastoor van het Sint-Janshospitaal in Brugge. Voor diezelfde gelegenheid schreef hij ook een luimig tafeledicht.^[10]

In 1890 schreef Gezelle een gedicht voor de plechtige communie van Henry van Zuylen van Nyevelt (1878-1906), kleinzoon van zijn peter en zoon van François van Zuylen van Nyevelt (1835-1907).^[11] De jonge man werd eerste luitenant op het schoolschip graaf de Smet de Nayer, en kwam om in de Golf van Biskaje. Het gedicht, dat in de familie zeer in eer werd gehouden, luidde:

Van Zuylen is uw naam, en eerlijk erfgenot:
dien name en eer getrouw beware u immer God!
Niet elk en valt de kans, uit vrijen stam gewonnen,
te mogen putten aan zoo heldere levensbronnen
als gij, die, heden zelf, door God gesterkt, de baan
des levens onbevreesd bereid zijt in te gaan.
Gaat vrij dan en gemoed zoo eens uwe ouderen waren;
geen schrik beneme u 't hert, geen vijand, geen gevaren;
gaat voorwaards, edele borst, en zoo gij zijt, zoo blijft
eene echte blom van 't bloed dat in uwe aderen drijft.
Vergeet ons niet, maar voert dóór al uw' levensjaren
't geheugen meê van hen die u begroetend waren
en zeiden: Wel begonst, vaart voort nu, fier en sterk,
en weze ons eere en troost uw dapper mannenwerk!

Genealogie

- Pieter-Frederic van Zuylen van Nyevelt, (Maarssen 16 december 1604 - 25 oktober 1691), trouwde in Brussel in 1634, met Olympia Sindico (1617-1654). Hij werd officier in het leger van de Spanjaarden in de Zuidelijke Nederlanden. Weduwnaar geworden hertrouwde hij in Utrecht in 1670 met Gertrude van Voorst. Hij had twee zonen: Pieter-Andries die zich in de Zuidelijke Nederlanden vestigde en Johan-Frederic die in Noord-Nederland bleef en zich op het familiegoed Snaafburg in Maarssen vestigde.
  - Pieter-Andries van Zuylen van Nyevelt (Oudenaarde 30 november 1649 - Brugge 25 oktober 1695), zoon uit het eerste huwelijk van Pieter-Frederic werd kapitein in het Spaanse leger. Na jaren in dienst te zijn geweest van prins Eugène de Tour et Taxis, werd hij door hem algemeen postmeester voor Brugge en het Brugse Vrije benoemd. Hij was getrouwd met Caroline Le Febure (1658-1723).
    - Jacques-Rodolphe van Zuylen van Nyevelt (Brugge 15 juli 1691 - 3 juni 1752) was algemeen postmeester van Brugge en het Brugse Vrije. Hij trouwde met Marie-Anne van Steelant (1693-1722) en hertrouwde met Anne Woelaerts (1715-1788). Er waren twee zoons uit het eerste bed en vijf dochters uit het tweede.
      - Jacques-Antoine van Zuylen van Nyevelt de Gaesebeke (Brugge 23 januari 1719 - 29 december 1779) die getrouwd was met Claire de la Coste (1724-1804). Hij was schepen van het Brugse Vrije.
        - Jean-Antoine van Zuylen van Nyevelt de Gaesebeke (Brugge 16 september 1748 - Rijsel 12 oktober 1797), getrouwd met Rose Wybo (1749-1833). Hij was een hevig Brugs revolutionair in de Franse tijd en kreeg de bijnaam 'de Gazebeeste'. Zijn nakomelingen lieten onder het Verenigd koninkrijk der Nederlanden hun adellijke status niet bevestigen. Het betrof:
          - Jean-Antoine van Zuylen van Nyevelt - du Chambge (Brugge 10 februari 1776 - 19 mei 1802), trouwde met Marie du Chambge de Noyelles (1784-1850). Hij was een 'soldaat van Oranje'. Hun twee zoons stierven jong.
          - Jacques-Rodolphe van Zuylen van Nyevelt (Brugge 6 april 1776 - 1 september 1841) trouwde met Anne-Marie Saeys (1785-1858). Hij was ontvanger van belastingen, handelaar, zeepzieder en een van de prominente figuren van de Belgische revolutie in Brugge. Het gezin had elf kinderen.
      - Jean-Bernard van Zuylen van Nyevelt (Brugge 20 juni 1721 - 17 december 1791), algemeen postmeester, die trouwde met Isabelle du Bois (1730-1804). Zij zijn de stamvaders van alle twintigste-eeuwse van Zuylen van Nyevelts in België.
        - Isabelle van Zuylen van Nyevelt (1749-1819) trouwde met Jean-Baptiste Coppieters 't Wallant (1732-1797), schepen van het Brugse Vrije
          - Jean-Baptiste Coppieters 't Wallant, burgemeester van Brugge
          - Charles Coppieters Stochove, lid van het Nationaal Congres, volksvertegenwoordiger, rechtbankvoorzitter
        - Jean-Jacques van Zuylen van Nyevelt van de Haar (Brugge 11 oktober 1752 - 23 januari 1846), Tweede Kamerlid, burgemeester van Brugge.
          - Gustave van Zuylen van Nyevelt van de Haar (Brugge 3 februari 1818 - Brussel 20 maart 1890), diplomaat, getrouwd met Julie Visart de Bocarmé (1823-1862) en barones Leontine van Lockhorst (1830-1906)
            - Etienne van Zuylen van Nyevelt van de Haar (Nice 16 oktober 1860 - 8 mei 1934), opdrachtgever van de grote

restaurantie van Kasteel De Haar, medestichter in 1895 en eerste voorzitter van de Automobile Club de France. Hij was getrouwd met H el ne de Rothschild (1863-1947).

- Egmont van Zuylen van Nyevelt van de Haar (Parijs 12 oktober 1890 - 21 december 1960), diplomaat. Hij was getrouwd met de Egyptische Marguerite Nam talla (1901-1970)
  - Marie-H el ne van Zuylen van Nyevelt van de Haar (1927-1996), publieke verschijning en mecenas, getrouwd met François de Nicolay (1919-1963) en met baron Guy de Rothschild (1909-2007)
  - Thierry van Zuylen van Nyevelt van de Haar (Parijs 6 april 1932 - Londen 2 januari 2011), laatste heer van het kasteel De Haar in Haarzuilens en laatste mannelijke telg van de tak de Haar. Hij was driemaal getrouwd en kreeg vijf dochters.
- Edouard van Zuylen van Nyevelt (1831-1886) x Anne de Rossius d'Humain de Bouillon (1844-1910)
- Hector van Zuylen van Nyevelt (Brugge 23 april 1833 - Sint-Andries 24 februari 1915), x 1) Elisa Peers (1832-1864), 2) Ida van Caloen de Basseghem (1837-1917)
  - Albert van Zuylen van Nyevelt (Brugge 6 december 1870-1936), historicus en rijksarchivaris, x Marie Sti non du Pré (1876-1956)
    - Jacques van Zuylen van Nyevelt (Brugge 3 april 1901 - Antwerpen 16 september 1926) cavalerie kolonel, secretaris-generaal van de Belgische Jockey Club, x Mariette de Mahieu (1900-1983)
      - André van Zuylen van Nyevelt
      - Henry van Zuylen van Nyevelt
      - Jacques van Zuylen van Nyevelt
      - Emmanuel van Zuylen van Nyevelt (Etterbeek 5 december 1934), x Françoise Casier
        - Cedric van Zuylen van Nyevelt (1966)
        - Evrard van Zuylen van Nyevelt (1970)
          - Justin van Zuylen van Nyevelt (2001)
    - Jean van Zuylen van Nyevelt (Sint-Andries 16 maart 1918 - Brugge 1 mei 1978), x Louisa van Zuylen ( 1921)
      - Jean-Pierre van Zuylen van Nyevelt (Sint-Andries 31 oktober 1950) x Dominique van Langenhove de Bouvekercke ( 1951)
    - Prosper van Zuylen van Nyevelt (1835-1912) x Marie van Zuylen van Nyevelt (1832-1934)
  - Joseph-Ghislain van Zuylen van Nyevelt (1761-1824) x 1) Marie-Isabelle de Peneranda de Franchimont (1770-1807) en 2) Jeanne Arents de Beerteghem (1781-1866)
    - Julienne van Zuylen van Nyevelt (1794-1866), x Jean-Jacques van Zuylen van Nyevelt
    - Guy van Zuylen van Nyevelt (1809-1852), x Emilie Wauwermans (1809-1892)
      - François van Zuylen van Nyevelt (1835-1907), x Mathilde van Pottelsberghe de la Potterie (1837-1927)
      - Henry van Zuylen van Nyevelt (1878-1906)
  - Marie-Dominique van Zuylen van Nyevelt (1769-1847), x Philippine van Hamme de Stampaertshoucke (1775-1867)
    - François van Zuylen van Nyevelt, (1800-1883), kanunnik, pastoor Sint-Janshospitaal
    - Anne van Zuylen van Nyevelt (1806-1885), religieuze Congregatie van de Kindsheid Jesu.
  - André-Patrice van Zuylen van Nyevelt (1772-1849), x Marie-Anne van Hamme de Stampaertshoucke (1774-1843)
    - Jean-Jacques van Zuylen van Nyevelt (1801-1875), x Marie-Christine d'Hanins de Moerkerke de Warnave (1819-1873)
      - Julienne van Zuylen van Nyevelt (1847-1883), x ridder Oscar de Burbure de Wesembeek (1842-1915)
  - Marie-Amélie van Zuylen van Nyevelt (Brugge 1748-1830) was in eerste huwelijk met Baudouin de Coninck (1747-1770).
    - Patrice de Coninck (Brugge 19 november 1770 - 22 mei 1827) getrouwd met Françoise van Outryve (1777-1837). Hij was minister van Binnenlandse en van Buitenlandse Zaken onder Willem I.
  - Johan Frederic van Zuylen van Nijevelt ( 1705)
    - Rudolf Frederic van Zuylen van Nijevelt ( 1722)
      - Jan Frederic van Zuylen van Nijevelt ( 1751)
      - Antoon-Martinus van Zuylen van Nijevelt (Maarssen 14 oktober 1708 - Utrecht 12 januari 1801), laatste van zijn familietak.

Beierse tak

Geschiedenis

De samenwerking van de van Zuylen als postmeesters met de prinsen van Tour en Taxis dateerde uit de zeventiende eeuw. Pierre-André van Zuylen, (1649-1698) werd kamerheer en hofmaarschalk van prins Eugeen de Tour et Taxis, grootmeester van de keizerlijke posten. In 1684 benoemde de prins Pierre-André tot de lucratieve functie van postmeester voor Brugge en het Brugse Vrije. Zijn zoon Jacques-Rodolphe, zijn kleinzoon Jean-Bernard en zijn achterkleinzoon Jean-Jacques volgden hem daar in op.

Adelsbevestiging

De relaties bleven behouden en dit had tot gevolg dat François van Zuylen van Nyevelt (1764-1835), de negende van de dertien kinderen van Jean-Bernard, werd opgenomen in het prinselijke huishouden en hofmaarschalk werd bij de prins Thurn und Taxis alsook kamerheer bij de koning van Pruisen. in 1816 werd hij erkend in de Beierse adel met de titel van baron. Twee generaties volgden hem hier in op. In 1906 is deze tak in mannelijke lijn uitgetorven, met als laatste telg François-Ghislain van Zuylen van Nyevelt (1836-1906).

De vrouwelijke afstammelingen huwden in de hoge Beierse adel, met een von Preysing Lichteneegg, een von Redwitz, een von Rom, een Aschenauer, enz.

Genealogie

- François-Xavier van Zuylen van Nyevelt (Brugge 18 mei 1764 - Regensburg 14 augustus 1835) x gravin Octavie de Jenison Walworth (Walworth Castle 1767 - Pr fening 31 januari 1820)
  - Alexandre-Ghislain van Zuylen van Nyevelt (Regensburg 5 mei 1804 - Pr fening 9 juni 1870), kamerheer van de koning van Beieren, x gravin Wilhelmina de Jenison Walworth (Regensburg 21 juni 1810 - Pr fening 12 mei 1884)
    - François-Ghislain van Zuylen van Nyevelt (Regensburg 12 mei 1836 - K nigswiesen 25 oktober 1906), kamerheer van de koning van Beieren, x 1) Tinza von Goyan, 2) Alwina von Zerzog auf Nairitz. Ze hadden vier dochters, van wie er drie nageslacht hebben.

Heraldiek

De familie voert een sprekend wapen: drie zuilen. De wapenspreuk luidt: *Non Titubans*.

- Wapen 1814: in zilver drie rode zuilen. Een aanzierende helm; een kroon van vijf bladeren; dekkleden: rood en zilver; helmteken: een drakekop en -hals van hermelijn, rood getongd; schildhouders: twee leeuwen van natuurlijke kleur, rood getongd; het geheel geplaatst op een groene arabesk.
- Wapen 1816: als 1814, maar het schild gedekt met een Brabantse baronnenmuts, de helm halflinks gewend, als schildhouders: twee omziende gouden

griffioenen met gesloten, naar beneden gerichte vlucht, de staart tussen de achterpoten doorgeslagen en met een pijlpuntige rode tong, houdende een gouden toernooilans, waaraan banieren, rechts volgens het schild, in links in rood drie zilveren ruiten, en het geheel geplaatst op een grasgrond.

- Wapen 1827 en 1828: als 1814, maar de helm halfaanzienend en blauw gevoerd, de helmkroon van drie bladeren en twee parels, schildhouders als 1816, maar niet omziend, de vlucht naar boven, ook rood genageld en zonder de toernooilansen, en het geheel geplaatst op een grasgrond.^[12]

Het familiepact

In 1845 werd tussen de verschillende takken van de familie van Zuylen van Nyevelt een pact gesloten 'van vriendschap en bondgenootschap', dat de bedoeling had om in lengte van jaren de banden tussen de verschillende familietakken te bewaren en te verstevigen. De ondertekenaars waren 31 Van Zuydens uit België, 11 uit Nederland en 3 uit Beieren.^[13]

In het pact beloofden ze onder meer hun kinderen christelijk op te voeden, elk volgens zijn geloofsbelijdenis. Ze beloofden elkaar onderlinge bijstand, steun en raad te verlenen. Ook namen ze zich voor de genealogie van de familie bij te houden en jaarlijks de ingetreden geboorten, huwelijken en overlijdens aan elkaar mee te delen.

Andere naamdragers

Een Rotterdamse familie met de naam **Van Zuylen van Nijevelt** verkreeg ook adellijke status; er is echter geen aantoonbaar verband met het oud-adellijke geslacht Van Zuylen uit Utrecht en omgeving.

Er is ook nog een Belgische familie **Van Zuylen** die adellijke status verwierf in de 20ste eeuw en die wellicht kan gehecht worden aan de Utrechtse familie.

Literatuur

Algemeen

- Aa, A.J. van der. Harderwijk, K.J.R. van. Schotel, G.D.J. e.a., *Biografisch Woordenboek der Nederlanden*, 1868, p. 376-410
- J. Gailliard, *Maison de Zuylen, histoire et généographie*, Bruges, 1863.^[14]

Nederlandse tak

- D. G. van Epen, 'Van Zuijlen van Nijevelt', in: *Adelsarchief. Jaarboek voor den Nederlandschen adel* 4 (1903-1904), p. 261-324.
- H. Obreen, *La maison de Zuylen dans l'histoire des Pays-Bas*, Tongerlo, 1933.
- Nederland's Adelsboek* 25 (1927); 46 (1953), p. 547-557 (met stamreeks).
- J. M. M. Wielinga, *De afkomst der Zuydens en hun optreden in het Sticht*, Maarssen, 1982

Zuid-Nederlandse tak

- F. Van Dycke, *Recueil héraldique de familles nobles et patriciennes de la ville et du franconat de Bruges*, Brugge, 1851.
- Biographie du baron Henri van Zuylen van Nyevelt, commandant en second du navire-école Comte de Smet de Naeyer 26 août-19 avril 1906*, Brussel, 1907
- Charles van Renynghe de Voxvrie, *Généalogie de la famille van Zuylen van Nyevelt, 1021-1955*, Brugge, 1955 (typoscript, onuitgegeven).
- Louis van Renynghe de Voxvrie, *Descendance de Jean-Bernard van Zuylen van Nyevelt et d'Isabelle du Bois*, Brugge, 1964.
- Luc Duerloo & Paul Janssens, *Wapenboek van de Belgische adel*, Brussel, 1992
- M. Meurrens (red.), *De post van Thurn en Taxis*, Brussel, Algemeen Rijksarchief, 1992
- Bart Van Der Hertem, *De ontwikkeling van de Belgische Post (1830-1913)*, in: Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis, 1996, pp. 805-837
- Andries Van den Abeele, *De familie van Zuylen van Nyevelt de Gaesebeke op het Brugse kerkhof*, in: Brugs Ommeland, 1997, blz. 89-125.
- Andries Van den Abeele, *Jan van Zuylen van Nyevelt de Gaesebeke, of de ongewenste soldaat van Oranje*, in: Docendo discimus, liber amicorum Romain Van Eenoo, Gent, 1999, Blz. 1119-1135.
- Oscar Coomans de Brachène, *Eiat Présent de la Noblesse Belge*, Annuaire 2002, Brussel, 2002, p. 35-56.

Beierse tak

- Louis van Renynghe de Voxvrie, *Descendance de Jean-Bernard van Zuylen van Nyevelt et d'Isabelle du Bois*, Brugge, 1964.
- Genealogisches Handbuch des Adels* 120 (1999), p. 580-581.

Externe link

- Thera Coppens, *Waterburcht Anholt* (http://www.historisch-toerisme-bureau.nl/artikelen/Kastelen/waterburcht_anholt.htm)
- Kasteel de Haar (<http://www.kasteeldehaar.nl/%7CHet>)

Bronnen, noten en/of referenties

- Nederland's Adelsboek* 46 (1953), p. 547-557
- <http://www.zuiderent.ch/kwst/gen25.htm>
- http://www.myheritage.nl/person-1001997_139952941_139952941/steven-stephan-zweder-van-zuylen-en-anholt
- <http://www.fredbrouwer.nl/geneabrouw/Generatie%2021.html#n1370256>
- Genealogie gebaseerd op Europese Stammtafeln, door Wilhelm Karl, Prins tot Isenburg: <http://our-royal-titled-noble-and-commoner-ancestors.com/p2707.htm#i81341>
- Bewoners van het slot Zuylen: http://www.slotzuylen.nl/kasteel/bewoners/alle_heren_en_vrouwen_van_zuylen/
- [1] ([http://wesp.snt.utwente.nl/~aver/kwvisscher/Voerman-de%20Kruiff%20\(2013\).pdf](http://wesp.snt.utwente.nl/~aver/kwvisscher/Voerman-de%20Kruiff%20(2013).pdf))
- De Nederlandse adel. Besluiten en wapenbeschrijvingen*. 's-Gravenhage, 1989, p. 247.
- Guido Gezelle, *Verzameld dichtwerk*, Deel 2, Antwerpen-Amsterdam, 1980, blz. 301-304
- Verzameld dichtwerk*, Deel 2, Antwerpen-Amsterdam, 1980, blz. 292-293 en 297-298.
- Verzameld dichtwerk*, Deel 3, Antwerpen-Amsterdam, 1981, blz. 323.
- Wapengegevens zijn ontleend aan: *De Nederlandse adel. Besluiten en wapenbeschrijvingen*. 's-Gravenhage, cop. 1989. Dus geen wapenspreuk bij de besluiten 1814-1828.
- J. J. Gailliard, *Bruges et le Franc*, vol. 5, blz. 159-161
- D.G. van Epen merkt op in zijn *Adelsarchief. Jaarboek voor den Nederlandschen adel* 4 (1903-1904), p. 263: "Dit werk van Gailliard is hoogst onbetrouwbaar en moet met de meeste omzichtigheid worden geraadpleegd".

Overgenomen van "http://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Van_Zuylen_van_Nievelt&oldid=41347700"

Categorie: Van Zuylen van Nievelt

- Deze pagina is het laatst bewerkt op 23 mei 2014 om 09:16.
- De tekst is beschikbaar onder de licentie Creative Commons Naamsvermelding/Gelijk delen, er kunnen aanvullende voorwaarden van toepassing zijn. Zie de gebruiksvoorwaarden voor meer informatie.
Wikipedia® is een geregistreerd handelsmerk van de Wikimedia Foundation, Inc., een organisatie zonder winstoogmerk.